

ROZPORZĄDZENIE

RADY MINISTRÓW

z dnia 2010 r.

w sprawie wykorzystania w 2010 r. środków Funduszu Rezerwy Demograficznej na uzupełnienie niedoboru funduszu emerytalnego wynikającego z przyczyn demograficznych

Na podstawie art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585 i Nr 218, poz. 1690 oraz z 2010 r. Nr 105, poz. 668) zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. W 2010 roku zarządza się wykorzystanie środków Funduszu Rezerwy Demograficznej w kwocie 7 500 000 tys. zł na uzupełnienie wynikającego z przyczyn demograficznych niedoboru funduszu emerytalnego.

2. Kwota określona w ust. 1 może być przekazana do funduszu emerytalnego jednorazowo lub w ratach.

§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

PREZES RADY MINISTRÓW

UZASADNIENIE

Ustawa budżetowa na rok 2010 z dnia 22 stycznia 2010 r. (Dz. U. Nr 19, poz. 102), w planie finansowym Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, w ramach przychodów FUS, oprócz dotacji budżetowej w kwocie 37,9 mld zł, refundacji z tytułu przekazania składek do OFE i samych składek, zakłada wykorzystanie środków zgromadzonych na rachunku Funduszu Rezerwy Demograficznej - w kwocie 7,5 mld zł.

Zgodnie z art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585 i Nr 218, poz. 1690) Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, może zarządzić wykorzystanie środków Funduszu Rezerwy Demograficznej na uzupełnienie wynikającego z przyczyn demograficznych niedoboru funduszu emerytalnego, mając na względzie konieczność zapewnienia wypłaty świadczeń finansowanych z funduszu emerytalnego.

Przewidziana w planie finansowym na 2010 r. dotacja budżetowa dla Funduszu Ubezpieczeń Społecznych na uzupełnienie środków na wypłaty świadczeń gwarantowanych przez państwo ulegnie wyczerpaniu we wrześniu br. (wg szacunków Ministerstwa Finansów, we wrześniu FUS miałyby do dyspozycji dotację w kwocie ok. 2,3 mld zł). Sprawozdawczość budżetowa za okres styczeń - czerwiec br. wskazuje, że FUS wykorzystał w tym okresie dotację budżetową w łącznej wysokości 25,5 mld zł (67% kwoty planowanej) w następujących kwotach za poszczególne miesiące: styczeń – 5,7 mld zł, luty – 4 mld zł, marzec – 4,5 mld zł, kwiecień – 3,6 mld zł, maj – 3,4 mld zł i czerwiec 4,3 mld zł. Aktualne analizy wskazują, że we wrześniu br. do dyspozycji Funduszu Ubezpieczeń Społecznych pozostanie kwota dotacji wynosząca 3,2 mld zł. Z uwagi na zapewnienie wypłaty świadczeń finansowanych z funduszu emerytalnego konieczne będzie zatem jego zasilenie.

W związku z powyższym, niezbędne jest, aby rozporządzenie weszło w życie przed dniem 1 września 2010 r.

Należy zauważyć, że zgodnie z zapisem art. 112 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, uruchomienie środków FRD może nastąpić nie wcześniej niż w 2009 r. Zatem już w 2009 r. zakładano wystąpienie deficytu Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wynikającego z przyczyn demograficznych.

Niewątpliwie społeczeństwo Polskie ulega systematycznemu starzeniu. Przejawem tego jest wzrastający udział ludności w wieku poprodukcyjnym (60+/65+) w populacji

ogółem. Według prognoz GUS udział ludności w wieku poprodukcyjnym wzrośnie z 15,4% w 2005 r. do 16,8% w 2010 r.

Liczba osób w wieku poprodukcyjnym w ujęcie bezwzględny rośnie w ostatnich latach ponad 100 tys. rocznie. Trend ten nasili się w latach następnych. Jednocześnie przyrost liczby osób w wieku produkcyjnym w ostatnich latach systematycznie maleje i rok 2010 będzie pierwszym rokiem, w którym nastąpi ubytek liczby osób w wieku 18-59/64 o 30 tys. osób. Zjawisko to będzie znacznie narastać w latach następnych.

Poniższe dane przedstawiają przeciętną miesięczną liczbę osób pobierających emerytury wypłacane przez ZUS od roku 1997.

rok	emerytury (w tys.)
1997	3 204
1998	3 303
1999	3 333
2000	3 365
2001	3 401
2002	3 479
2003	3 590
2004	3 792
2005	3 940
2006	4 390
2007	4 559
2008	4 765
2009	4 981
maj 2010	5 001,4

Źródło: dane Zakładu Ubezpieczeń Społecznych

Projekt rozporządzenia nie podlega procedurze notyfikacji w rozumieniu przepisów Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039, z późn. zm.).

Projekt rozporządzenia nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej.

Ocena Skutków Regulacji

1. Podmioty, na które oddziałuje akt normatywny:

Zakład Ubezpieczeń Społecznych, który jest adresatem projektowanej normy prawnej oraz świadczeniobiorcy.

2. Zakres konsultacji społecznych:

Projekt rozporządzenia został przekazany do konsultacji międzyresortowych oraz poddany konsultacjom społecznym z następującymi partnerami:

Organizacje związkowe:

- 1) NSZZ „Solidarność” - ul. Wały Piastowskie 24, 80-855 Gdańsk;
- 2) Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych - ul. Kopernika 36/40, 00-924 Warszawa;
- 3) Forum Związków Zawodowych - Plac Teatralny 4, 85-069 Bydgoszcz.

Organizacje pracodawców:

- 1) Pracodawcy RP - ul. Brukselska 7, 03-973 Warszawa;
- 2) Polska Konfederacja Pracodawców Prywatnych Lewiatan - ul. Klonowa 6, 00-591 Warszawa;
- 3) Związek Rzemiosła Polskiego - ul. Miodowa 14, 00-246 Warszawa;
- 4) Krajowa Izba Gospodarcza - ul. Trębacka 4, 00-074 Warszawa;
- 5) BCC – Związek Pracodawców - Plac Żelaznej Bramy 10, 00-136 Warszawa.

Związek Rzemiosła Polskiego poparł zaproponowane w projekcie rozporządzenia rozwiązania.

Również Krajowa Izba Gospodarcza pozytywnie zaopiniowała przesłany do konsultacji projekt wskazując, że mając na uwadze potrzebę zapewnienia wypłaty świadczeń finansowanych z funduszu emerytalnego przesunięcie środków finansowych w kwocie 7,5 mld zł należy uznać za konieczne. Niemniej jednak zdaniem KIG rozwiązanie to ma charakter doraźny, a zbyt częste wykorzystywanie rezerw finansowych w obecnej sytuacji demograficznej może mieć negatywne skutki w przyszłości.

Pracodawcy Rzeczypospolitej Polskiej nie zgadzają się, aby już teraz korzystać ze środków Funduszu Rezerwy Demograficznej. Zdaniem Pracodawców RP zasypywanie już dziś dziury budżetowej środkami gromadzonymi na wypłatę przyszłych emerytur dowodzi braku perspektywicznego myślenia, a także sprzeciwia się idei solidarności pokoleń. Zabezpieczenie wypłaty emerytur, będzie możliwe tylko wtedy, gdy zgromadzone zostaną naprawdę znaczne środki w FRD. Przesuwanie obecnie środków z Funduszu Rezerwy Demograficznej jest zdaniem Pracodawców RP przedwczesne i krótkowzroczne.

Również Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych nie popiera rozwiązań zawartych w projekcie rozporządzenia i konsekwentnie stoi na stanowisku, że środki gromadzone na FRD powinny zostać wykorzystane dopiero w sytuacji faktycznie zachodzących problemów demograficznych, a do tego czasu odpis na ten fundusz powinien systematycznie wzrastać.

Pozostałe organizacje społeczne, do dnia 27 lipca 2010 r., nie odniosły się do przedmiotowego projektu rozporządzenia RM.

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414) projekt rozporządzenia został zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

W trybie tej ustawy nie wpłynęły zgłoszenia zainteresowania pracami nad projektowanym rozporządzeniem.

3. Wpływ regulacji na sektor finansów publicznych, w tym na budżet państwa, budżety jednostek samorządu terytorialnego, rynek pracy, konkurencyjność gospodarki, w tym przedsiębiorczość oraz na sytuację i rozwój regionalny.

Przewiduje się, że regulacja nie będzie miała znaczącego wpływu na kwotę państwowego długu publicznego (PDP) i będzie wypadkową dwóch wzajemnie znoszących się efektów:

- a. Skutkiem wejścia w życie regulacji będzie przekazanie środków w kwocie 7,5 mld zł z FRD do FUS, co pozwoli sfinansować ujemny wynik FUS w 2010 r., spłatę zobowiązań FUS oraz ewentualnie zmniejszyć saldo pożyczek z budżetu państwa do FUS. Wszystkie te elementy przyczynią się do zmniejszenia PDP w stosunku do wariantu nieprzekazania

środków z FRD łącznie o ok. 7,5 mld zł, bądź poprzez zmniejszenie długu FUS, bądź poprzez zmniejszenie potrzeb pożyczkowych budżetu państwa i długu Skarbu Państwa.

b. Jednocześnie zmniejszeniu o 7,5 mld zł ulegną aktywa FRD. Na koniec 2009 r. FRD dysponował środkami w wysokości 7,3 mld zł, z czego 6,0 mld zł ulokowane było w skarbowe papiery wartościowe (SPW). Natomiast na dzień 16 sierpnia 2010 r. FRD dysponował środkami w wysokości ponad 12,7 mld zł. W 2010 r. do FRD przekazywane są znaczące środki z prywatyzacji (zgodnie z art. 58 ust. 1 pkt 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, z przekazywanych środków z prywatyzacji mienia Skarbu Państwa w wysokości 40% przychodów z ogólnej kwoty brutto, pomniejszonej o kwoty obowiązkowych odpisów na fundusz celowy, o którym mowa w art. 56 ust. 1 pkt 1 ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji, w roku 2010 planowane przychody z prywatyzacji brutto w wysokości 25 mld zł), które mogą być lokowane jedynie w SPW. Należy zatem zakładać, że znacząca większość przekazywanych do FUS środków pochodzić będzie ze zbycia SPW. Nominalna wartość SPW pomniejszy kwotę podlegającą konsolidacji w wyniku wyeliminowania wzajemnych zobowiązań między jednostkami sektora finansów publicznych dla celów liczenia PDP (zgodnie z art. 73 ust. 1 ustawy o finansach publicznych), a w rezultacie powiększy PDP o kwotę bliską 7,5 mld zł.

Zgodnie z planem prywatyzacyjnym, który zakłada zasilenie FRD środkami w kwocie 9,5 mld zł i przy założeniu 100% jego realizacji stan środków FRD na koniec 2010 r. wynosić ma 13,3 mld zł.

Przewiduje się natomiast, że regulacja wpłynie na obniżenie długu Skarbu Państwa oraz długu Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz zmniejszy potrzeby pożyczkowe państwa.

Konieczność zbycia przez FRD, w krótkim okresie, SPW o znaczącej wartości może mieć przejściowy, niewielki negatywny wpływ na rynek SPW, w tym na zwiększenie rentowności i ograniczenie popytu na rynku pierwotnym. Krótkotrwały efekt zaburzający rynek może być związany ze skupieniem wyprzedaży SPW przez FRD na rynku wtórnym w krótkim czasie oraz z niedostatecznym powiązaniem przez uczestników rynku informacji o sprzedaży SPW przez FRD z pozytywnymi efektami związanymi ze zmniejszeniem potrzeb pożyczkowych państwa na skutek wykorzystania środków FRD.

Wykorzystanie środków FRD zarządza Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia.

Wejście w życie rozporządzenia nie będzie miało wpływu na :

- budżety jednostek samorządu terytorialnego,
- rynek pracy,
- konkurencyjność gospodarki, w tym na przedsiębiorczość,
- sytuację i rozwój regionalny.